

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zpráva o zákonu č. 59/2000 Sb. o veřejné podpoře, který nabyl účinnosti k 1. květnu 2000.

Zákon o veřejné podpoře upravuje postup při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky ČR vyplývajícími z Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropským společenstvím a jeho přidruženými státy a na straně jedné a ČR na straně druhé

I. Úvod

1. Zákon o veřejné podpoře upravuje postup při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky ČR vyplývajícími z Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropským společenstvím a jeho přidruženými státy a na straně jedné a ČR na straně druhé.
2. Na základě zákona o veřejné podpoře vznikne při Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v Brně (dále jen „Úřad“) takzvaná monitorující instituce pro veřejnou podporu, která bude plnit informační povinnost ČR vůči Komisi evropského společenství a bude mít povinnost předkládat Komisi evropského společenství roční zprávy o poskytované veřejné podpoře.
3. Zákon o veřejné podpoře vzniká jako dočasná norma. V okamžiku, kdy ČR vstoupí do EU, tyto pravomoci přejdou na Evropskou komisi v Bruselu tak, jak je tomu u všech členských zemí.

II. Obecná ustanovení

1. Na základě tohoto zákona je zakázáno poskytovat veřejnou podporu způsobem narušujícím nebo hrozícím narušení hospodářské soutěže, a to tak, že by zvýhodňovala určité podnikání nebo odvětví výroby, v míře, již může být dotčen obchod mezi ČR a členskými státy EU.

2. Ustanovení §2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře hovoří o zákazu všech forem veřejné podpory. Absence přesné definice je záměrná, protože forem veřejné podpory je celá řada a bylo by obtížné všechny formy definičně obsáhnout. Jako příklady jednotlivých druhů podpor lze uvést následující:

- podpory podnikům na investice na výzkum a vývoj vzdělání
- kapitálové podpory veřejným podnikům
- půjčky a záruky
- pomoc v oblasti poradenství
- pomoc podnikům investovat do projektů na ochranu životního prostředí
- daňová zvýhodnění a úlevy na platbách na sociálním a zdravotním zabezpečení
- odpisy provozních ztrát státem vlastněných podniků
- pomoc za účelem přípravy státem vlastněných podniků pro privatizaci
- prodej půdy/majetku se slevou
- legislativa, jejíž cílem je chránit či zaručit tržní podíl
- slevy na daních
- bezplatná reklama ve státní televizi

- infrastrukturní projekty ve prospěch identifikovatelných koncových uživatelů.

3. V §2 zákona o veřejné podpoře je obsažen zákaz, jež se vztahuje na podporu poskytnutou Českou republikou, ministerstvem, jiným správním orgánem, orgánem samosprávy nebo poskytovanou z veřejných prostředků. Orgánem veřejné správy se rozumí orgán státní správy nebo orgán samosprávy. Pokud jde o pojem veřejných prostředků, je zřejmé, že se nejedná pouze o prostředky státního rozpočtu, ale o širší vymezení. Veřejné prostředky tak např. zahrnují i prostředky příjemci nikoliv přímo poskytnuté, ale příjemcem ušetřené v důsledku poskytnuté výhody.

4. Aby se jednalo o veřejnou podporu ve smyslu §2 zákona o veřejné podpoře, podpora musí mít selektivní charakter. Tento požadavek rozlišuje mezi opatřeními obecné hospodářské politiky státu ovlivňující všechny podnikatelské subjekty a opatřeními zaměřenými pouze na určité podnikatelské subjekty nebo odvětví. Opatření mající plošný dopad na všechny subjekty nezvýhodňují určité podniky nebo odvětví výroby a nejsou proto veřejnou podporou ve smyslu ustanovení §2 zákona.

5. Výjimky ze zákazu uvedeného v odstavci 1. jsou možné pouze na základě zákona nebo na základě rozhodnutí Úřadu.

III.

Výjimky ze zákazu veřejné podpory

1. Zákonný zákaz veřejných podpor není absolutní. Ustanovení §§4 a 5 zákona upravují tzv. obecné a zvláštní výjimky s výčtem jednotlivých kategorií podpor, na které se zákonný zákaz buď vůbec nevztahuje nebo kterým mohou být uděleny výjimky v řízení před Úřadem.

2. Podle §4 odst. 1 písm (b) (c) se zákaz nevztahuje na veřejné podpory malého rozsahu poskytnutou příjemci v tříletém období počínající dnem, kdy bylo poskytování veřejné podpory zahájeno, v celkové výši nepřesahující částku 100.000 EUR, na veřejné podpory sociálního charakteru a veřejné podpory určené k náhradě škod způsobených živelnou pohromou nebo jinými mimořádnými událostmi. Tyto veřejné podpory jsou považovány automaticky za slučitelné a není tedy nutné je podřídit povolovacímu postupu. Zda se jedná o uvedenou výjimku však může opět posoudit pouze Úřad.

3. Zákon dále uvádí kategorie veřejných podpor, na něž se zákaz veřejné podpory nevztahuje, jestliže pro ně Úřad povolil výjimku. Tyto kategorie jsou formulovány velmi obecně a záleží na uvážení Úřadu, zda-li výjimku povolí.

4. Za zvláštní výjimky podle §5 mohou být považovány veřejné podpory, které mají zejména:

(a) napomoci hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo vysokou nezaměstnaností, tj. veřejné podpory regionálního charakteru, (b) přispět k uskutečnění některého významného projektu společného zájmu České republiky a Evropské Unie nebo napravit vážnou poruchu v hospodářství České republiky, (c) usnadnit rozvoj určitých hospodářských aktivit nebo oblastí, pokud nemění podmínky obchodu mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie v míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem, (d) napomoci kultuře a zachování kulturního dědictví, jestliže neovlivní podmínky obchodu mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie a hospodářské soutěže v míře odporující společnému zájmu.

5. Veřejná podpora exportu podléhá řízení o povolení výjimky bez ohledu na velikost podpory. Prímá podpora exportu (např. formou exportních prémie, apod.) je považována za neslučitelnou, neboť narušuje soutěž a společný trh. Toto se však nevztahuje na veřejnou podporu exportu realizovanou v rámci Ujednání o podmínkách státem podporovaných vývozních úvěrů (tzv. Konsensus OECD) prostřednictvím státu nebo státem určených institucí (EGAP, ČEB).

IV.

Řízení před Úřadem

1. Zákon stanovuje v §9 povinnost všech poskytovatelů předběžně notifikovat poskytnutí veřejných podpor nebo jejich programů Úřadu.
2. Řízení o povolení výjimky ze zákazu se zahajuje před Úřadem na základě "Žádosti o povolení výjimky", kterou podává Úřadu poskytovatel.
3. Účastníkem řízení o povolení výjimky je poskytovatel. Příjemce není účastníkem tohoto řízení.
4. Po řádném posouzení Úřad vydá rozhodnutí, jímž výjimku z obecného zákazu poskytnutí veřejné podpory podle §2 odst. 1 zákona povolí, nebo povolí pouze za určitých podmínek stanovených v rozhodnutí, nebo nepovolí.
5. Úřad rozhoduje ve lhůtách stanovených v §49 Správního řádu. V případě, kdy je možné rozhodnout na podkladě údajů dodaných účastníkem řízení, rozhoduje Úřad bezodkladně. V ostatních případech vydá Úřad rozhodnutí do 30 dnů, ve zvlášť složitých případech vydá Úřad rozhodnutí ve lhůtě 60 dnů. Pokud nebude možné vydat rozhodnutí v uvedených lhůtách, bude o tom účastník řízení vyrozuměn společně s uvedením důvodů, proč nemohlo být rozhodnuto v těchto lhůtách.
6. Řízení o zrušení veřejné podpory se zahajuje z podnětu Úřadu nejpozději do 10 let od poskytnutí veřejné podpory.
7. Z výše uvedeného vyplývá důležitý princip, totiž, že příjemce veřejné podpory je oprávněn využít veřejnou podporu až po nabytí právní moci rozhodnutí o povolení výjimky. Veřejná podpora, která je poskytována či využívána v rozporu s podmínkami stanovenými v rozhodnutí, musí být vrácena poskytovateli.

V.

Pokuty

1. Pokuty může Úřad uložit ve třech případech:

- (a) za nesplnění informační povinnosti,
- (b) za neposkytnutí úplných a pravdivých podkladů a informací, které Úřad potřebuje pro provedení kontroly, zda příjemce využil podpory v souladu se zákonem, a
- (c) za nesplnění vykonatelného rozhodnutí o (i) zrušení veřejné podpory a o (ii) uložení povinnosti příjemci odvést veřejnou podporu poskytovateli.

2. Výše uvedené pokuty může Úřad ukládat pouze před uplynutím 3 leté subjektivní lhůty, nejpozději však v 10 leté objektivní lhůtě.

VI.

Doporučení

1. Základním pravidlem pro jakýkoliv projekt veřejné podpory nebo změnu stávajících projektů je jejich co nejvčasnější notifikace Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.
2. Jak již bylo uvedeno v předcházejících částech, pojem veřejné podpory je velmi široký, zahrnuje celou řadu forem a nikoliv pouze přímé udělení finančních prostředků (dotace). Poskytnutí veřejné podpory, která nebyla notifikována a schválena Úřadem vystavuje poskytovatele nebezpečí uložení vysokých pokut ze strany Úřadu a rovněž pro příjemce podpory znamená riziko vrácení jak již vyplacené veřejné podpory, tak i zaplacení úroků z této podpory.

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatele do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)